

Беларусь Эканамічная

Выпуск №7
(снежань)

2-3 ЛЕАНІД ЗАЙКА:
СПЕЦЫЯЛІСТАМ ЖКГ
БЕСПРАЦОЎЕ
НЕ ПАГРАЖАЕ

4 СУБСІДЫІ НА КАМУНАЛКУ:
ДЗЕ І КОЛЬКІ?

САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНЫ ПРАЕКТ «НОВАГА ЧАСУ»

novychas.by

Рэформа ЖКГ на фоне крызісу

Аляксей ХАРКЕВІЧ

Кожны год з прыходам зімы і пачаткам ацяпляльнага сезону на першы план выходзіць праблема аплаты камунальных паслуг. У апошнія гады яна становіцца ўсё больш вострай, улічваючы паступовы пераход на максімальна магчымае пакрыццё камунальных выдаткаў насельніцтвам.

Ужо абвешчана пра чарговае павышэнне камунальных тарыфаў са студзеня 2017 года. У сувязі з чым варта разабрацца, што ж у выніку прынясе беларусам гэта няспешная рэформа. Пачнём з негатыўных наступстваў.

Наступства першае — малазабяспечанія апынуцца за мяжой беднасці

Жыллёва-камунальныя паслугі можна параўнаць з прадуктамі першай неабходнасці. Невыпадкова доля выдаткаў на ЖКГ у розных слаёў насельніцтва супадае з выдаткамі на набыццё хлеба і хлебабулачных вырабаў. Як вядома, рост коштаў на прадукты першай неабходнасці мацней за ўсё закранае малазабяспечанае насельніцтва.

Паводле дадзеных за 2015 год, выдаткі на жыллёва-камунальныя паслугі ў сукупных выдатках малазабяспечаных хатніх гаспадарак Рэспублікі Беларусь складалі 11,1%. Гэта амаль у два разы больш, чым у

сярэднім па краіне. Такія сем'і на камунальныя плацяжы выдаткоўвалі прыкладна столькі, колькі на набыццё ўсіх нехарчовых тавараў разам узятых.

Павелічэнне ўдзельнай вагі камунальных плацяжоў у агульнай суме выдаткаў беларускіх хатніх гаспадарак назіраецца з 2012 года. У гэтым годзе

тэндэнцыя працягнулася, і па выніках 9 месяцаў камунальныя выдаткі перавысілі 7%. Улічваючы ацяпляльны сезон, можна напэўна сцвярджаць, што ў 2016 годзе будзе адзначана найбольшая ўдзельная вага камунальных плацяжоў у сукупных выдатках хатніх гаспадарак за апошнія сем гадоў.

Наступства другое — пераход на самаакупнасць ставіць пад удар гаспадаркі са зношанай матэрыяльна-тэхнічнай базай

Правядзенне падобных рэформаў вылучае асаблівыя патрабаванні да стану матэрыяльна-тэхнічнай базы жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Гэта важна для мінімізацыі страт, не звязаных з канчатковым спажываннем паслуг.

Камунальная інфраструктура кожнага раёна, жылога квартала мае розны ўзровень зносу. Ад гэтага залежыць, напрыклад, верагоднасць прарыву цеплатрас, водаправодаў, што, у канчатковым рахунку, адбіваецца на агульным сабекошце аказання жыллёва-камунальных паслуг. На сённяшні дзень выдаткі, не звязаныя з канчатковым спажываннем, кампенсуюцца за кошт бюджэтных сродкаў.

Пераход на поўную самаакупнасць правядзе тлустую рысу паміж тымі камунальнымі гаспадаркамі, якія своечасова паспелі абнавіць зношаную інфраструктуру, і тымі, каму па якіх-небудзь прычынах гэта не ўдалося. Апошнія пры наяўнасці адзіных тарыфаў на паслугі ЖКГ будуць асуджаныя на стратную працу. Гэта прывядзе да немагчымасці своечасовага абнаўлення матэрыяльна-тэхнічнай базы ў далейшым. А значыць, што ў перспектыве мы атрымаем выразны падзел на шчасныя і няшчасныя кварталы.

Каб не пераплачваць за камунальныя паслугі, давядзецца панесці дадатковыя выдаткі на лічыльнікі

Адно з ключавых правілаў бізнесу кажа, што нельга кіраваць тым, што немагчыма вымераць. Апошнія падзеі паказваюць, што беларускія камунальнікі да гэтага часу так і не навучыліся аб'ектыўна вымяраць сабекошт аказання паслуг.

Працяг на стар. 8 (2) »

«Заканчэнне.
Пачатак на стар. 7 (1)»

Для таго, каб зразумець, чаму так адбываецца, прапаную зірнуць на суадносіны камунальных тарифаў, што субсідуюцца дзяржавай, да памераў тарифаў, якія прадугледжваюць поўнае пакрыццё выдаткаў.

Розніца ва ўзроўні кампенсаций выдаткаў на вываз цвёрдых камунальных адходаў і цеплавую энергію складае прыкладна адзін да шасці. Прычым размеркаванне ўзроўню кампенсаций выдаткаў мае адну важную заканамернасць: чым менш

страты, не звязаныя з канчатковым спажываннем паслуг, тым большая частка выдаткаў пакрываецца насельніцтвам.

Прасцей за ўсё кантраляваць працэс вывазу цвёрдых адходаў і пастаўкі прыроднага газу. У выніку тут узровень кампенсаций затрат падняўся ўжо вышэй за 75%.

Горш атрымліваецца кантраляваць страты ў сістэме вода-

забеспячэння і каналізацыі. У выніку ў гэтай сферы пакрыццё расходаў знаходзіцца на ўзроўні 40%.

Самая складаная сітуацыя ў сістэме цеплазабеспячэння. Выдаткі на цеплавую энергію нясталыя і залежаць ад умоў надвор'я. Спецыфіка паслугі мае на ўвазе непазбежную страту цяпла да моманту спажывання. Пры гэтым лічыльнікі цеплавой энергіі пакуль ёсць толькі ў некаторых. У выніку ўзровень пакрыцця выдаткаў на цеплазабеспячэнне пакуль знаходзіцца толькі на ўзроўні 15,6%.

Лагічна выказаць здагадку, што пераход на максімальную кампенсацию выдаткаў на цеплавую энергію будзе суправаджацца масавай устаноўкай адпаведных лічыльнікаў. На жаль, іх устаноўка значна складанейшая, чым лічыльнікаў вады ці газу, што ў выніку адбываецца на выніковай цане.

Але далёка не ўсё так дрэнна, як можа здацца. У пераходзе да максімальнай кампенсаций камунальных выдаткаў насельніцтвам не менш станоўчых бакоў, чым адмоўных.

Першы станоўчы вынік — сабекошт жыллёва-камунальных паслуг зменшыцца

Кажучы пра тое, што частка аплаты паслуг ЖКГ пакрываецца за кошт дзяржаўнага бюджэту, трэба зразумець, што канчатковым плацельшчыкам усіх камунальных выдаткаў усё роўна з'яўляецца насельніцтва. Асаблівасць толькі ў тым, што яно аплачвае іх праз падаткі.

Гэта значыць, што жыхары павінны быць зацікаўлены ў скарачэнні сабекошту паслуг ЖКГ. Аднак сёння пры фінансаванні жыллёва-камунальнай сферы за кошт дзяржаўнага бюджэту гэтага не адбываецца. Прычына палягае ў так званым «эфекце падзелу выдаткаў». Сутнасць гэтага псіхалагічнага эфекту заключаецца ў тым, што насельніцтва толькі тады будзе старанна сачыць за сабекоштам аказання камунальных паслуг, калі пачне плаціць за іх з уласнай кішэні.

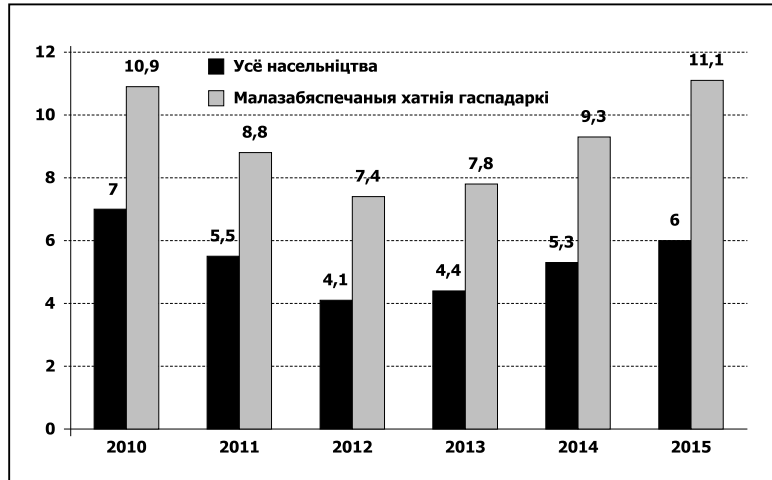
Гэты працэс пацвярджае дынаміка кошту жыллёва-камунальных паслуг за апошнія пяць гадоў.

Нягледзячы на павелічэнне працэнта кампенсаций кошту камунальных паслуг насельніцтвам, у апошні пяць гадоў назіраецца скарачэнне тарифаў на камунальныя паслугі ў доларавым выразе. Тарыф на ацяпленне скараціўся ў тры разы, гарачае водазабеспячэнне патаннела ў два з паловай разы, значна скараціліся тарыфы на газазабеспячэнне і каналізацыю. Трохі павялічыўся толькі тарыф на тэхнічнае абслугоўванне жылых памяшканняў.

Гэта сведчыць аб тым, што павелічэнне працэнта кампенсаций камунальных выдаткаў насельніцтвам пакуль ажыццяўляецца не за кошт павелічэння тарыфаў, а за кошт зніжэння сабекошту аказання паслуг.

Другі станоўчы вынік — разгрузіцца расходная частка дзяржаўнага бюджэту

Скарачэнне падатковых паступленняў вымушае праводзіць секвестр бюджэтных выдаткаў. У сувязі з гэтым рэформа сферы ЖКГ прыйшла да часу. Вызва-

Працэнт расходаў на жыллёва-камунальныя паслугі ў агульнай суме выдаткаў хатніх гаспадарак Рэспублікі Беларусь у 2010–2015 гадах.

Крыніца: Белстат

Леанід Заіка: Спецыялістам ЖКГ

Сяргей ПУЛЬША

Беларуская жыллёва-камунальная гаспадарка — гэта адзін вялікі міф і шмат праблем. Што гэта за міфы і як назаўсёды вырашыць праблемы ЖКГ, НЧ паспрабаваў высветліць у эканаміста, кіраўніка аналітычнага цэнтру «Стратэгія» Леаніда Заікі.

Мы плацім за паслугі?

Што заўсёды здзіўляе: кошт паслуг ЖКГ падвышаецца з года ў год і з месяца ў месяц. І таксама з года ў год чыноўнікі ад ЖКГ сцвярджаюць: насельніцтва аплачвае толькі каля 40% выдаткаў (у 2016 годзе, праўда, сказалі пра 50%). Дзіўна: тарыфы растуць штогод, а аплачвае насельніцтва ўсё роўна палову.

— Гэта ўсё ў межах тарифаў натуральных манопалій, — кажа Леанід Заіка. — Тарыфы падвышаюцца таму, каб у чыноўнікаў былі заробкі, прэміі, і ім лягчэй жылося. Гэта выключна лабісцкія захавы. І слушна павышаюць, — таму што людзі маўчаць. Да тых часоў, пакуль людзі будуць маўчаць — будуць павышаць тарыфы.

Праблема аплаты ЖКГ — гэта найперш праблема 70% насельніцтва, якое жыве ў гарадах. Тыя, хто жыве ў вёсцы, за ЖКГ амаль не плацяць. Першае, што б я зрабіў: гэта набыць бы ў падарунак міністру ЖКГ цеплавизар. Другое: папрасіць бы кіраўніка дзяржавы пазычыць верталёт, каб міністр разам з прэм'ерам

Леанід Заіка:
«Ні МВФ, ні Сусветны банк нічога ад нас не патрабуюць»

увечары праляцелі над Мінскам і праз цеплавизар пабачылі, дзе адбываюцца ўцёкі цяпла. Зараз, зімою, можна са спадарожніка зрабіць фотаздымкі гарадоў, і мы пабачым, што на фоне белага снегу будзе шмат зялёных сцяжынак — гэта бачная ўся структура цеплаправодных сетак. Яны грэюць зямлю, — і за гэта мы плацім. Тыя, хто жыве ў гарадах, павінны ведаць, што 49% цяпла ў зімовы час застаецца ў трубах.

Камунальнікі настойваюць, каб мы аплачвалі «падагрэў зямлі». Што рабіць? Альбо адключаць трубы, альбо рабіць іх цеплаізалацыю. Але найлепшы спосаб — увогуле адмовіцца ад такога спосабу ацяплення.

Электрычнасць. Электрычнасць у нас выпрацоўваецца, збольшага, з газу, але ёсць альтэрнатыва — ставіць сонечныя батарэі. Калі нашы міністры ў

гэта не вераць, я запрашаю іх з'ездзіць у Германію: у прыгарадах Берліну сонечнымі батарэямі абсталяваны кожны дом. Немцы лічыць умець, і таму ад 30 да 50 працэнтаў электрычнасці можна набіраць «сваёй».

У нас рэгулярна павышаюцца тарыфы на вываз і перапрацоўку смецця. Мяне гэта вельмі здзіўляе. Перапрацоўка смецця — звышпрыбытковая справа, і нездарма ў Італіі смеццем займаецца мафія. А пачынаць трэба з усталёўкі вэб-камер на смеццевых пляцоўках. Чаму? Смеццезборачныя машыны ў нас прыязджаюць па раскладзе. А смецця ў кантэйнерах можа быць 20% ці 50%. Праз камеры рацыянальна распрацоўваецца маршрут, так зрабілі эстонцы.

Каналізацыя: можна набыць сістэмы ачысткі вады і каналізацый французскай вытворчасці з каэфіцыентам 98%. Калі невялікі дом, на 10–15 кватэр, — усё перапрацоўваецца на месцы. Мой брат набыў такую на свой дом: «перапрацаванай» вадой можна паліваць участак, мыць машыну...

Злы МВФ

Нам кажуць, што давядзення ўзроўню аплаты «камунальнікаў» да ста працэнтаў патрабуе Міжнародны валютны фонд. З-за яго і павышаюцца тарыфы.

— Я працаваў у Вашынгтоне ў Сусветным банку, а будынак МВФ знаходзіўся якраз насупраць. Мы стасаваліся з тымі банкірамі, і я кажу — не трэба хлусіць. Ні МВФ, ні Сусветны банк нічога ад нас не патрабуюць. Мы ім, па вялікім рахунку,

«да зоркі». Яны выдаюць крэдыты, на гэтым зарабляючы грошы. МВФ — гэта звычайная бізнес-арганізацыя, якая пад 1% бярэ свабодныя грошы ў добра працуючых шведаў і немцаў, і дае іх пад 4% кепска працуючым украінцам і беларусам. Таму, калі нехта піша, што МВФ нешта «патрабуе» ад беларусаў, спачатку павінна быць фраза: «Мы, бяздольныя ашчыўляючы эканамічную палітыку, засталіся без грошай і вырашылі іх пазычыць. Каб нам пазычыць грошы, крэдыторы МВФ кажуць: «Калі вы не рацыяналізуеце вашу камунальную гаспадарку, мы вам грошай не дамо, таму што вы не здолееце іх нам вярнуць». «Патрабаванне» МВФ — гэта размова нармальных людзей, якія хочучь, каб грошы ім былі вярнутыя. Яны на гэтым зарабляюць, з гэтага яны маюць заробкі па сто тысяч долараў на год.

Колькі каштуе ЖКГ?

Лукашэнка некалі казаў, што ён можа падняць заробак да 1000 ці 2000 еўра, але «тады вы будзеце поўнасю аплачваць усе выдаткі». І дадаў, што грамадства да гэтага не гатовае. Але, калі нават камунальнікі не змаглі дакласці Лукашэнку тарыфы, ці можам мы казаць, які кошт поўнай аплаты камунальных паслуг?

— Па-першае, ніводны кіраўнік дзяржавы ні ў адной краіне свету не ў стане асабіста ўзняць заробкі ў два разы. Па-другое, тое, што зараз паказваюць камунальнікі, часцяком звязана з неабходнасцю іх сустрач з пракурорам. Таму што

ў выдаткі яны ўпісваюць што заўгодна. Нават кіраўніку дзяржавы камунальнікі не сказалі, колькі каштуе літр чыстай вады, у колькі абыходзіцца кілаграм бытавых адкідаў, колькі каштуе гікакалорыя цяпла...

Увогуле, разлікі выдаткаў на ўтрыманне жылля павінны рабіць не камунальнікі. Гэта павінны рабіць незалежныя спецыялісты. Мы можам сфармаваць групу навукоўцаў з Акадэміі навук: фізікаў, матэматыкаў, спецыялістаў у галіне перадачы энергіі, цеплаізаляцыя, — і на працягу паўгода яны ўсё вымераюць. Альбо замовіць маніторынг шведам ці немцам. Яны выведучь усё з дакладнасцю да капейкі, паколькі ў іх усе гэтыя паслугі дакладна пралічаныя.

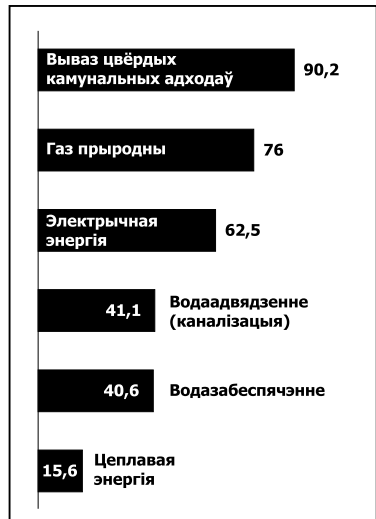
Якая жыроўка «справядлівая»?

Калі мы не ведаем, які сабекошт жыллёва-камунальных паслуг, то і разлічыць «справядлівую» жыроўку ў нас не атрымаецца?

— Ніякіх праблемаў! — кажа Заіка. — Беларусь — краіна з адкрытай эканоміяй, і кошты на тарыфы ў нас павінны складацца на ўзроўні рэгіёну. Бярэм «жыроўку» Літвы, Польшчы, Калінінграда, і атрымліваем прыкладную суму, якая павінна быць у нас. Тут лічыць нічога не трэба. Я лічыў яшчэ ў 1990-я, у мяне атрымлівалася, што адзін пакой павінен абыходзіцца ў 50 долараў. Гэта па максімуме, улічваючы «савецкі» тып ацяплення і энергазберажэння.

Канешне, для нашага чалавека аддаць за двухпакаёўку

на фоне крызісу

Суадносіны тарыфаў, што субсідуюцца дзяржавай, да велічыні тарыфаў, якія прадугледжваюць поўнае пакрыццё выдаткаў, на канец 2016 года, %. Крыніца: Белстат

спублікі Беларусь скараціліся з 8,5% да 6,4%. Прычым большую частку гэтай сумы сёння складае жыллёвае будаўніцтва.

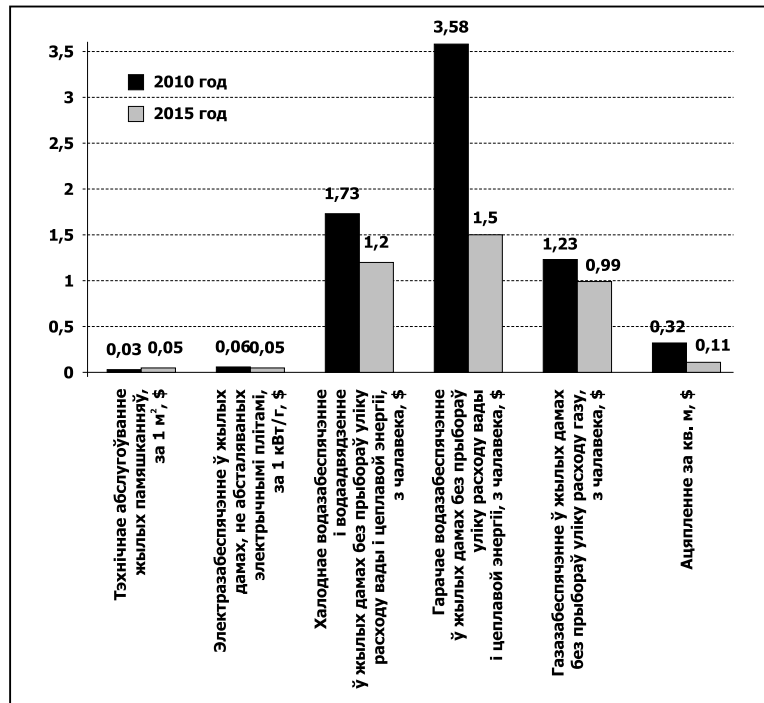
Па выніках першага паўгоддзя 2016 года ўдзельная вага расходаў на жыллёва-камунальныя паслугі і жыллёвае будаўніцтва ў кансалідаваным бюджэце краіны складала толькі 4,9%. Вызваленныя сродкі былі накіраваны ў адукацыю і сацыяльную палітыку. Дадзены факт можна ацаніць толькі станоўча, паколькі відавочна, што бюджэтныя сродкі ў камунальнай сферы траціліся неэфектыўна.

Трэці станоўчы вынік — бюджэтныя выдаткі на ЖКГ стануць сацыяльна справядлівымі

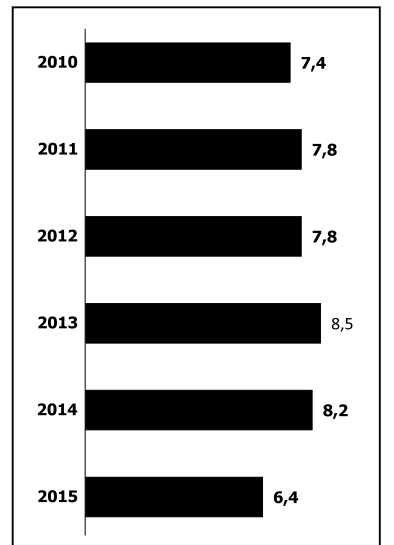
Найбольшую выгаду ад субсідавання камунальных выдаткаў здабываюць тыя, хто валодае вялікай колькасцю квадратных метраў нерухомаści. Найбольшую частку з іх складаюць забяспечаныя сем'і. У выніку дзейсную сістэму можна ахарактарызаваць фразай «біты нябітых вязе». У сувязі з

чым скарачэнне бюджэтнага фінансавання жыллёва-камунальнай сферы паспрыяе больш справядліваму размеркаванню бюджэтных сродкаў.

Важным крокам у гэтым кірунку з'яўляецца таксама ўкараненне сістэмы безнаўных жыллёвых субсідый. Гэта дазволіць накіроўваць сродкі

Тарыфы на камунальныя паслугі па стане на снежань 2010 года і снежань 2015 года, \$ па курсе Нацбанка Рэспублікі Беларусь. Крыніца: Белстат, Нацбанк

Расходы на жыллёва-камунальныя паслугі і жыллёвае будаўніцтва ў кансалідаваным бюджэце Рэспублікі Беларусь у 2010–2015 гады, %. Крыніца: Мінфін

ленья сродкі можна накіроўваць на падтрымку іншых бюджэтных сфер, якія маюць вострую патрэбу ў фінансаванні.

За апошнія два гады расходы на жыллёва-камунальныя паслугі і жыллёвае будаўніцтва ў кансалідаваным бюджэце Рэ-

менавіта тым, хто ў іх больш мае патрэбу.

У завяршэнне неабходна адзначыць, што дадзеная рэформа наспела ўжо даўно. Калі б яна была рэалізавана на некалькі гадоў раней, то негатыўныя наступствы былі б не такія прыкметныя і да сённяшняга дня ўжо пераадолены. Правядзенне рэформы ЖКГ на фоне крызісу павышае сацыяльныя рызыкі. Ці атрымаецца іх з поспехам пераадолець, пакажа час.

беспрацоўе не пагражае

сто долараў — гэта дорага. Але, дзеля справядлівасці, адзначу, што ва ўсім свеце аплата жылля складае 25% сукупнага даходу сям'і. У нас сярэдні заробак 370 рублёў, працуюць жонка і муж, разам зарабляюць 740 рублёў. Па сусветных правілах, за жыллё яны павінны плаціць 185 рублёў, то бок прыкладна тая ж сто долараў. Праўда, у свеце ў гэты 25% уваходзяць грошы на аплату крэдыту за жыллё.

Жыллё, асабліва ў гарадах, не павінна быць танным. З іншага боку, у нас ёсць кампаніі, якія прадаюць паслугі інтэрнэту па 30–50 долараў. У нас выдаткі на інтэрнэт і мабільную сувязь могуць быць большыя, чым камунальныя паслугі. І людзі ідуць на гэта, каб трашчаць па тэлефоне альбо поспіць у сацсеткі фоты коцікаў.

Як не плаціць за ЖКГ увогуле?

— Самыя вялікія камунальныя плацяжы — гэта цеплавая энергія, 49% якой губляецца ў трубах. Праблема вырашаецца элементарна. У Літве, Польшчы, Германіі, нават у Расіі яе вырашаюць усталяваўкай індывідуальных газавых ацяпляльных прыбораў. Абразаем трубы, ставім аўтаномную кватэрную сістэму ацяплення. Па-першае, не трэба глядзець тэлевізар, каб даведацца, калі ацяпленне ўключыць ці выключыць. Па-другое, ужо ніхто не скажа: «Вы сядзіце на наркатычнай ігле нашых цепластанцыяў, і мы будзем вам падымаць тарыфы, а вы будзеце гэта ўсё аплачваць».

Гэтае пытанне вырашаецца на працягу 15 хвілін — кіраўнік

дзяржавы падпісвае ўказ пра заахвочванне ўстаноўкі індывідуальных сістэм ацяплення жылля для грамадзян Беларусі. Паставіць і наладзіць газавы кацёл — справа аднаго дня. Мой знаёмы гаспадар цырульні вывеў кватэру з жыллёвага фонду і паставіў там кацёл. Але яму год спатрэбіўся, каб сабраць розныя даведкі і атрымаць дазвол на ўсталёўку абсталявання.

А ўвогуле, па словах эканаміста, у краіне трэба змяніць падыход да забудовы. «Беларусы даўно заслужылі права жыць ва ўласных дамах. Калі, канешне, яны лічаць сябе гаспадарамі краіны», — зазначае Заіка.

— Сёння амаль любы жыхар Беларусі ў стане пабудаваць свой дом, паставіць сонечныя батарэі, добрыя вокны і дзверы, зрабіць функцыянальным ацяпленне, а потым прыводзіць у госці міністра ЖКГ, прэм'ера і кіраўніка дзяржавы ды паказваць, колькі гэта каштуе. Гэта будзе не вельмі дорага. Я б стымуляваў менавіта такое будаўніцтва.

Будаўнічыя тэхналогіі даўно пайшлі наперад. Можна будаваць дамы каркасныя, драўляныя... У межах 20 тысяч долараў можна паставіць нармальны дом. Вялікія дамы — гэта 60-я гады мінулага стагоддзя. Трэба адыходзіць ад старой забудовы, ад старых дамоў, калі трубы спачатку кладуць, потым дастаюць. Сучасны дом — практычны. Стаўце водныя насосы на 70 метраў — ідзе вада 14 градусаў цяпла, можна дом адразу ацяпляць. Сонечныя батарэі, газавы кацёл — і ніхто нікому нічога не плаціць. Чалавек жыве ва ўласнае задавальненне і не глядзіць у квітку, дзе яму напісаны пры-

гавор: колькі ён павінен плаціць за падагрэў зямлі.

Зямлю — народу

Індывідуальнае будаўніцтва таксама ўпіраецца ў праблему прыватнай уласнасці на зямлю, якога ў нас, фактычна, няма. Але і гэта, паводле слоў Заікі, кіраўнік дзяржавы можа вырашыць адным указам.

— Запрасіў у Адміністрацыю прэзідэнта дзве тэлегрупы і ва ўрачыстай абстаноўцы выдаў першыя зямельныя сертыфікаты. Усё. А зямля і так прадаецца. Сёння яе прадаюць чыноўнікі, яны на гэтым сядзяць і могуць

быць на гэтым доларавымі мільянерамі. Мне адзін бізнесовец плакаўся: за выдзяленне ўчастка пад забудову ў Мінску з яго запатрабавалі хабар у мільёны долараў.

Чыноўнікі прысабечылі зямлю, а потым кажуць пра «тарыфы, выдаткі» і гэтак далей. Зямлю трэба даваць маладым, студэнтам, выпускнікам, спецыялістам. Навошта маладыя едуць у будаўнічыя атрады ў нейкія іншыя краіны, замест таго, каб будаваць свае дамы?

Беспрацоўя не будзе

Але такім чынам ліквідуецца амаль уся сістэма жыллёва-ка-

мунальнай гаспадаркі. Што будуць рабіць тысячы чыноўнікаў, якія зараз займаюцца... Праўда, мы не ведаем, чым.

— Не пераймайцеся, не здарыцца беспрацоўя! У мяне на ЖЭС — усяго два слесары-сантэхнікі! У маім раёне — два ВНУ, Інстытут павышэння кваліфікацыі і Універсітэт культуры. І ўсе рыхтуюць менаджараў. Сотні студэнтаў-менеджараў — ды ў нас столькі прадпрыемстваў няма, каб яны імі кіравалі! А на дзве тысячы кватэр — два сантэхнікі. Так што не бойцеся: спецыялістам ЖКГ беспрацоўе не пагражае.

Тарыфы ЖКГ

БЕЛАРУСЬ ЗАРАЗ КАМПЕНСУЮЦЬ 58% ВЫДАТКАЎ НА ЖЫЛЁВА-КАМУНАЛЬНУЮ ГАСПАДАРКУ (ДАКЛАД МІЖНАРОДНАГА ВАЛЮТНАГА ФОНДУ)

2012–2016
у доларах ЗША

Катэгорыя	2012	2013	2014	2015	2016
Вада халодная, за куб.м x1,5	0,10 \$	0,15 \$	0,18 \$	0,14 \$	0,14 \$
Падарэў, за куб.м	6,98 \$	8,06 \$	8,79 \$	6,77 \$	6,77 \$
Каналізацыя, куб.м x1,5	0,06 \$	0,07 \$	0,09 \$	0,06 \$	0,09 \$
Электраэнергія, кВт·г x2	0,03 \$	0,06 \$	0,08 \$	0,05 \$	0,06 \$
Газ, за чалавека x1,3	0,87 \$	1,25 \$	1,66 \$	1,04 \$	1,15 \$
Ацэпленне, за куб.м	6,98 \$	8,06 \$	8,79 \$	6,77 \$	6,77 \$
Тэхналогія, за кв. м	0,06 \$	0,05 \$	0,07 \$	0,06 \$	0,05 \$
Капітальны рамонт, за кв. м	0,04 \$	0,06 \$	0,06 \$	0,05 \$	0,04 \$

[3 1 студзеня 2017 тарыфы падаражэюць на 5 долараў]

Субсідыі на камуналку: дзе і колькі?

Нагадаем, што ў Беларусі з казны аплата частку сумы ў жыроўцы ў тым выпадку, калі яна будзе перавышаць 20% прыбытку гарадской сям'і ці 15% сельскай. Пры гэтым пакрыюць толькі розніцу паміж парогавым значэннем і перавышэннем. А як кампенсуюць аплату камуналкі ў іншых краінах?

Украіна

Пачнём са складанай сістэмы выдзялення субсідый — украінскай. Справа ў тым, што там не ўстаноўлена выразнай рысы, каб атрымаць права на дапамогу ад дзяржавы. Усё залежыць ад двух фактараў: даходу сям'і і колькасці жыхароў у кватэры. То бок, калі ў нас для прадастаўлення субсідыі бяруць у разлік сукупны даход сям'і і правяраюць, якую працэнт займаюць лічбы ў жыроўцы, дык ва Украіне звяртаюць увагу на сярэдні даход на кожнага чалавека ў сям'і. Чым менш прыходзіцца грошай на аднаго чальца сям'і, тым большая сума падтрымкі ад дзяржавы.

Пры аднолькавым даходзе на чалавека больш атрымае тая сям'я, дзе больш людзей.

Напрыклад, сям'я з двух чалавек мае прыбытак у 10 700 грыўняў (каля 821 беларускага рубля). Гэта дзве сярэднія ўкраінскія зарплаты. За кватэру прыходзіць рахунак у 3070 грыўняў. Калі верыць спецыяльным кальку-

лятам, дык гэта мінімальная сума (каля 30% прыбытку), для якой гэтай сям'і даецца дапамога ад дзяржавы. Праўда, вельмі маленькая — усяго 1,11 грыўні. Сітуацыя мяняецца кардынальна, калі, напрыклад, у мужа і жонкі з'явілася дзіця. У гэтым выпадку пры тых жа лічбах у жыроўцы і ранейшым даходзе сям'і даплацяць 1024 грыўні. Другое дзіця павялічыць гэту суму яшчэ на 500 грыўняў. Іншымі словамі, сям'і з двума дзецьмі «спішучы» палову камунальных плацэжаў.

Дарэчы, у кастрычніку 2016 года Кабінет міністраў Украіны дазволіў аплачваць камунальныя паслугі ў растэрмінаўку, што таксама павінна дапамагчы малазабяспечаным грамадзянам.

Расія

У Расіі сістэма прадастаўлення жыллёвых субсідый таксама няпростая. Па-першае, іх могуць атрымаць сем'і, якія расходуць на аплату камунальных паслуг больш за 22% ад сярэдняга даходу сям'і. Аднак гэтая лічба можа мяняцца ў залежнасці ад рэгіёна, напрыклад, у Маскве парог складае 10%.

У некаторых еўрапейскіх краінах такога паняцця, як жыллёвыя субсідыі, не існуе. Там у асноўным можна атрымаць дапамогу ў аплаце арэнды. Хоць часцяком плата за ЖКП уваходзіць у яе памер

Па-другое, формула разліку ўлічвае плошчу кватэры і колькасць тых, хто пражывае. Таксама сума кампенсацыі будзе залежаць ад суадносін сярэдняга даходу на чальца сям'і і пражытачнага мінімуму. Чым больш гэтая розніца, тым вышэй падтрымка.

Калі па даходах вы падыходзіце, дык паглядзіце на памер кватэры. Калі плошча жыллага памяшкання занадта вялікая, дык хутчэй за ўсё, у выплаце будзе адмоўлена. Нарматывы такія: для самотнага грамад-

зяніна — не больш за 33 квадратныя метры; для сям'і з двух чалавек — не больш за 42; для сям'і з трох і больш чалавек — па 18 квадратных метраў на кожнага. Калі ва ўласнасці некалькі кватэр, то кампенсацыю часткі аплаты за «камуналку» можна атрымаць толькі для адной з іх.

Для аналагічнай сям'і з двума дзецьмі, якую мы разглядалі на прыкладзе Украіны, у Маскве можна атрымаць субсідыю ў памеры 8550 расійскіх рублёў (прыкладна 260 беларускіх) пры суме ў жыроўцы амаль у

9700 (295) рублёў. Гэта значыць, дзяржава пакрые амаль 90% налічанай платы, калі сям'я з двух чалавек жыве прыкладна на 400 долараў.

Усяго ў Расіі карыстаюцца сацыяльнай падтрымкай па аплаце камунальных паслуг 4,2 мільёна сем'яў (7,5%).

Польшча

У Польшчы таксама ёсць субсідаванне жыллёва-камунальных паслуг. Яно называецца «Жыллёвая прыбаўка». Яе даюць адзінокім асобам і сем'ям, месячны ўзровень даходаў якіх ніжэй за мінімальную зарплату ў Польшчы — 1355 злотых (гэта каля 635 беларускіх рублёў). Пры гэтым жыллая плошча для аднаго чалавека не павінна перавышаць 35 квадратных метраў, двух чалавек — 40, трох — 45, чатырох — 55, для кожнага наступнага чалавека дадаюцца чарговыя 5 «квадратаў».

Сума дапамогі ў кожным выпадку розная. Напрыклад, для самотнага чалавека, які атрымлівае 1200 злотых (562 рублі) і жыве ў памяшканні плошчай 35 квадратных метраў, плаціць пры гэтым за камунальныя паслугі 420 злотых (197 рублёў), жыллёвая прыбаўка складзе прыкладна 240 злотых, гэта значыць амаль 60% ад агульнай сумы «камуналкі».

Латвія ды іншыя

У Латвіі прэтэндаваць на дапамогу ў пакрыцці выдаткаў на жыллёва-камунальныя паслугі можна, калі пасля аплаты рахункаў за кватэру, газ і электрычнасць на руках застаецца сума, меншая, чым гарантаваны мінімальны даход — 49,8 еўра.

У іншых жа еўрапейскіх краінах такога паняцця, як жыллёвыя субсідыі, не існуе. Там у асноўным можна атрымаць дапамогу ў аплаце арэнды. Хоць часцяком плата за ЖКП уваходзіць у яе памер.

Так, напрыклад, адбываецца ў Францыі. Там адмысловы дзяржорган, так званы «Фонд сямейнай дапамогі», вяртае частку выдаткаванай на арэндную плату сумы. Памер дапамогі залежыць ад некалькіх фактараў: кошту арэнды, плошчы і тыпу жылля, колькасці тых, хто пражывае, узросту, сямейнага становішча, зароботнай платы або стыпендыі (для студэнтаў).

Падобная сістэма дзейнічае ў Германіі і іншых дзяржавах. Скажам, немцы для атрымання дапамогі ад дзяржавы павінны зарабляць у месяц, за вылікам страховак і медыцынскіх расходаў, не больш за: 870 еўра на аднаго чалавека, 1190 еўра — на дваіх, 1450 еўра — на трох, 1900 еўра — на чатырох, 2180 еўра — на пяцых. Бацька ці маці, якія самайстойна выходзяць дзіця, для атрымання дапамогі павінны зарабляць менш за 1320 еўра на месяц.

Radisson BLU

Калядныя мары здзяйсняюцца

ВІЛЬНЮС – КАЎНАС – РЫГА – ТАЛІН

Навагодні святочны пакет ад 95 еўра

Больш інфармацыі:
radissonblu.com
parkinn.com

Rezidor Baltics SIA г. Рыга, Латвія